

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priellovej a členiek JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Zdenky Kohútovej, v právnej veci žalobcu: **Ing. Ľ. V.**, nar. X., ul. J., Trenčín, zast. JUDr. D. B., advokátkou, AK P., 911 01 Trenčín 1, proti žalovanému: **J. V.**, nar. X., K., Trenčín, zast. JUDr. P. M., advokátom, B., 955 01 Topoľčany 1, o zaplatenie 152 892 Sk s prísl., na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 52 Cb 25/00-307 zo dňa 14. októbra 2004, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 52 Cb 25/00-307 zo dňa 14. októbra 2004 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy odvolacieho konania v sume 13 861 Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 117 889 Sk spolu so 17,6 %-ným úrokom z omeškania od 1.5.1995 až do zaplatenia. V časti 35 003 Sk s prísl. žaloba bola zamietnutá.

V odôvodnení sa konštatuje, že žalobca sa domáhal zaplatenia 152 892 Sk z titulu vysporiadania jeho nárokov zo zmluvy o tichom spoločenstve, t.j. nároku na vyplatenie jeho vkladu, ktorým sa podieľal na podnikaní žalovaného, o podiel na zisku za roky 1992

a 1993. Súd po vykonanom dokazovaní a doplnení dokazovania v zmysle vysloveného právneho názoru odvolacieho a dovolacieho súdu mal za preukázané, že sporové strany uzavreli zmluvu o tichom spoločenstve v zmysle § 673 OBZ. Rovnako bolo nesporné, že došlo k zániku zmluvy o tichom spoločenstve a k zániku účasti tichého spoločníka (žalobcu) na podnikaní žalovaného. K zániku účasti tichého spoločníka došlo na základe ich vzájomnej dohody k 1.4.1994. Takýto záver nevyklučuje ani v tom čase platné ust. § 679 OBZ.

Podľa záverov znaleckého posudku vypracovaného súdnym znalcom Ing. E. J. bola firma V. k 1.4.1994 v strate v celkovej výške 71 434 Sk pri zohľadnení dubióznych pohľadávok z roku 1992. Žalobca sa zaviazal poskytnúť podnikateľovi peňažný vklad vo výške 10 000 Sk a podieľať sa ním na jeho podnikaní. Podnikateľ sa zaviazal na vyplatenie podielu na zisku vo výške 49 % s tým, že rovnakým podielom sa tichý spoločník bude podieľať na prípadnej strate.

V dodatku č. 2 zmluvy sa účastníci zmluvy dohodli, že žalobca vloží zbytok svojho vkladu v celkovej výške 152 892 Sk postupne, a to do 30.9.1992 – hotovostný vklad v sume 50 000 Sk, ďalších 92 892 Sk do 31.12.1993. V dodatku č. 3 zo dňa 9.2.1993 sa účastníci dohodli, že žalobca svoj podiel na zisku za rok 1992 vo výške 59 572 Sk vloží ako podiel tichého spoločníka a do 31.12.1993 uhradí ešte z jeho vkladu čiastku vo výške 18 320 Sk. Podľa dodatku č. 4 zo dňa 25.8.1993 vložil vklad v čiastke 18 320 Sk, čím mal splatený celkový vklad vo výške 152 892 Sk, čo činí 49 %-ný podiel na celkovom vklade účastníkov zmluvného vzťahu do podnikania. Pri určení podielu spoločníka na výsledku podnikania je rozhodná mimoriadna účtovná závierka ku dňu 1.4.1994. Podľa záverov znaleckého posudku k uvedenému termínu bola zistená strata na hospodárskom výsledku podnikania žalovaného vo výške 71 434 Sk. Podiel žalobcu na zisku a na strate predstavuje 49 %. Z celkovej straty predstavuje 49 %-ný podiel čiastku 35 003 Sk.

Súd zohľadnil aj námietky žalovaného v tom smere, že v roku 1994 uhradil všetky vzniknuté záväzky za r. 1993 a za prvý štvrtrok 1994, teda v čase spoločného podnikania, ako aj námietky, že žalovaný eviduje viacero nevymožiteľných pohľadávok. Tieto námietky sú však irelevantné, nakoľko tak záväzky, ako aj nevymožiteľné pohľadávky boli pri vypracovaní znaleckého posudku zohľadnené. Čo sa týka námietky žalovaného, že uplatnený nárok žalobcu bol čiastočne kompenzovaný započítaním hodnoty reziva,

ktoré si žalobca odviezol od žalovaného, je taktiež nedôvodná. Zo samotnej výzvy zo dňa 22.5.1994 je zrejmé, že rezivo patrilo žalobcovi a nešlo o určitú protihodnotu, ktorú by bolo možné na základe dohody zmluvných strán započítať ako čiastočnú náhradu proti nároku žalobcu na vrátenie vkladu. Neboli splnené podmienky pre započítanie v zmysle ust. § 580 OZ.

Súd preto u uplatnenom nároku rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku, pričom v časti 35 003 Sk bola žaloba zamietnutá, čo predstavuje 49 %-ný podiel žalobcu na strate žalovaného. O uplatnenom úroku rozhodol v zmysle § 369 ods. 1 v spojení s ust. § 502 ods. 1 OBZ. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie a navrhol v napadnutej časti rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť, resp. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci a nevykonal navrhované dôkazy. Súd nesprávne interpretuje závery znaleckého posudku a súd odmietol vykonať doplnenie znaleckého posudku v zmysle jeho návrhu zo dňa 8.7.2004.

Žalovaný je fyzická osoba – podnikateľ, ktorý vedie jednoduché účtovníctvo, ktoré je založené na princípe skutočných výdajov a skutočných príjmov. Dôkazom čoho je príslušné daňové priznanie žalovaného za kritické obdobie, čo znamená, že záväzky vyplývajúce z roku 1993 a prvý štvrtrok 1994 boli podľa peňažného denníka uhradené v plnej výške. Pri rešpektovaní zásad jednoduchého účtovníctva bola skutočná strata žalovaného ku dňu 1.4.1994 vo výške 380 362 Sk. Súd nezapočítal hodnotu žalobcom prevzatého reziva v množstve 11,13 m³ v hodnote 54 259 Sk v zmysle § 586 OZ. Predmetné rezivo nebolo nikdy vo vlastníctve žalobcu a jeho vlastníctvo nie je možné odvodzovať od listu z 22.5.1994. Z prejavov oboch účastníkov je jasné, že hodnota reziva je časť hodnoty podielu na podnikanie žalobcu ako tichého spoločníka, a tak toto plnenie aj prevzal, súhlasiac, že táto suma (54 259 Sk) bude započítaná do vzájomného vysporiadania jeho podielu ako tichého spoločníka na podnikaní. Nesúhlasí ani s priznaním úroku z omeškania od 1.5.1995. Súd sa nezaoberal skutočnosťou, že v exekučnom konaní ešte v roku 1997 žalovaný sumu 152 892 Sk s prísl. zaplatil na účet exekútora po právoplatnosti rozsudku Krajského súdu Bratislava a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obo 225/97. Nie je mu známe, prečo exekútor sumu 208 000 Sk žalobcovi nesplatil. Súd tiež pochybil, keď sa nezaoberal aj otázkou platnosti zmluvy

o tichom spoločenstve uzavretej dňa 3.1.1992 z pohľadu splnenia vkladu tichého spoločníka.

Žalobca sa zaviazal splniť svoj vklad do 31.12.1992, čo sa však nestalo a svoj vklad uložil v plnej výške až dňa 23.8.1993.

Žalobca sa písomne vyjadril dňa 21.1.2005 k odvolaniu a navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Žalovaný bol poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p., a preto jeho námietka ohľadne doplnenia znaleckého posudku je bezpredmetná. Znalec objektivizoval súdu prvého stupňa rozhodujúce účtovné prípady, postupy a závery. Čo sa týka námietky započítania, je taktiež bezpredmetná. Dohoda podľa § 364 OBZ neexistovala a započítať možno len pohľadávky rovnakého okruhu. Podľa § 680 OBZ, žalovaný je povinný vrátiť vklad žalobcovi v peniazoch. Žalobca nemal preto dôvod uspokojiť sa s iným ako peňažným plnením svojho nároku, pričom ani alternatívne prijatie takéhoto plnenia nebolo od neho vynúiteľné. Žalobca nedostal peniaze na účet od žalovaného v rámci „predchádzajúcej exekúcie“, a preto mu vznikol nárok na zaplatenie aj úroku z omeškania.

Tvrdenie žalovaného ohľadne neplatnosti zmluvy nie je dôvodné. Súd sa s touto otázkou náležite vysporiadal. Skutočnosti, ktoré označuje žalovaný, nie sú takej povahy, že by mali za následok neplatnosť zmluvy. Ak by aj bolo došlo k omeškaniu so splnením vkladu tichého spoločníka, podnikateľ mal možnosť využiť niektorú z možností sankciovania žalobcu, resp. odstúpiť od zmluvy, čo sa však nestalo.

Žalobca, napriek stanovisku dovolacieho súdu, je toho názoru, že jediným podkladom pre výpočet výšky vráteného vkladu tichého spoločníka je ročná účtovná závierka podnikateľa v zmysle § 676 ods. 1 OBZ, ktorý v spojení s § 263 OBZ je kogentnej povahy. Podľa ročnej účtovnej závierky žalovaného by mal žalobca plný nárok na vrátenie vkladu vo výške 152 892 Sk. Vzhľadom k procesnej situácii, že žalobca nedefinoval, že napáda odvolaním iba časť rozsudku, ktorá pôsobí v jeho neprospech, tak sa možno domnievať, že aj časť rozsudku ohľadne zamietnutia sumy 35 003 Sk je stále otvorená a je možnosť odvolacím súdom inak právne kvalifikovať dôvody zamietnutia, prípadne tento výrok revidovať. Pokiaľ súd neuzná túto argumentáciu, navrhuje napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. potvrdiť a priznať žalobcovi trovy odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1, § 214 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie sumy 152 892 Sk z titulu vrátenia vkladu v dôsledku zániku zmluvy o tichom spoločenstve a zaplatenia úroku z omeškania vo výške 17,6 % od 1.5.1995 v zmysle rozšírenia žaloby zo dňa 22.6.2004. Prvostupňový súd rozšírenie žaloby pripustil uznesením zo dňa 22.6.2004 (č.l. 184). Medzi sporovými stranami bola uzavretá dňa 3.1.1992 zmluva o tichom spoločenstve, súčasťou ktorej sú aj dodatky č. 1, 2, 3, 4 v zmysle § 673 Obch. zák. v znení platnom v čase uzavretia zmluvy. Žalobca ako tichý spoločník sa zaviazal majetkovou účasťou – peňažným vkladom vo výške 152 892 Sk podieľať sa na podnikaní žalovaného a žalovaný sa zaviazal na platenie zisku vyplývajúceho z podielu tichého spoločníka na výsledku podnikania vo výške 49 %. Rovnakým podielom sa tichý spoločník podieľal aj na prípadnej strate (č.l. I zmluvy).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením Obdo V 74/99 zo dňa 28.1.2000 vyslovil právny záver, že medzi účastníkmi konania došlo k zániku účasti tichého spoločníka na podnikaní na základe ich vzájomnej dohody k 1.4.1994, čo nevyklučuje ustanovenie § 679 OBZ a zmluva sa môže ukončiť dohodou strán kedykoľvek. Po ukončení zmluvy musí dôjsť k vyrovnaniu.

Podľa § 680 OBZ do 30 dní po zániku zmluvy je podnikateľ povinný vrátiť tichému spoločníkovi vklad zvýšený alebo znížený o jeho podiel na výsledku podnikania.

Vzhľadom na špecifický zánik zmluvy o tichom spoločenstve pre určenie podielu tichého spoločníka na výsledku podnikania v predmetnom spore, dovolací súd skonštatoval, že je potrebné vychádzať z účtovnej závierky ku dňu zániku zmluvy, t.j. 1.4.1994.

Súd prvého stupňa v intenciách dovolacieho súdu (§ 226 O.s.p.) doplnil dokazovanie a nariadil znalecké dokazovanie v zmysle § 127 O.s.p., vzhľadom na spornú skutočnosť, či a v akej výške je daná povinnosť podnikateľa vrátiť tichému spoločníkovi vklad zvýšený alebo znížený o jeho podiel na výsledku podnikania ku dňu zániku zmluvy o tichom spoločenstve. Znalec pri vypracovaní znaleckého posudku vychádzal z výkazu

majetku a záväzkov žalovaného, príjmov a výdavkov za rok 1993, peňažného denníka, došlých faktúr a odoslaných, bankových výpisov, podnikateľských účtov, pokladničných dokladov, evidencie hmotného a nehmotného majetku, mzdových dokladov za rozhodné obdobie rok 1993 – 1994. Zo záverov znaleckého posudku pri zohľadnení všetkých pohľadávok a záväzkov, ako aj dubióznych pohľadávok z roku 1992, žalovaný ako podnikateľ k 1.4.1994 bol v strate v celkovej čiastke 71 434 Sk. V zmysle zmluvy zo dňa 3.1.1992 (článok I) sa žalobca podieľal na strate na výsledku podnikania vo výške 49 %, t.z., že z celkovej straty 71 434 Sk zistenej ku dňu zániku zmluvy o tichom spoločenstve predstavuje podiel žalobcu na strate v sume 35 003 Sk. Žalobcovi preto vzniklo právo na vyplatenie vkladu zníženého o jeho podiel na strate v sume 117 889 Sk s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % od 1.5.1995.

Námietka žalovaného, že medzi sporovými stranami došlo k dohode o vzájomnom započítaní pohľadávok, t.j., že hodnota prevzatého reziva v množstve 11,13 m³ v sume 54 259 Sk bude započítaná do vzájomného vysporiadania podielu žalobcu ako tichého spoločníka je irelevantná. Nebolo preukázané, že dohoda medzi sporovými stranami podľa § 364 OBZ na takýto zápočet existovala. Žalovaný je povinný vrátiť vklad znížený o podiel na strate v peňažnej sume, keďže predmet vkladu bol v peňažnej forme, a nie je preto možné započítavať druhovo odlišné plnenie, naturálne (dodávka reziva) s peňažným plnením (vyplatenie vkladu).

V spornom prípade neboli splnené zákonom stanovené podmienky pre zánik pohľadávky započítaním (kompenzáciou) v zmysle § 580 Obč. zák. Taktiež námietka žalovaného, že súd nebral zreteľ na jeho nedobytné pohľadávky, nie je právne dôvodná. Z obsahu znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že znalec zohľadňoval pri výpočte straty aj dubiózne pohľadávky žalovaného za rok 1992. Na ďalšie dôkazy uvedené v odvolacom konaní s poukazom na ust. § 205 ods. 3 O.s.p. nie je možné brať zreteľ. Žalovaný nepredložil žiadny relevantný dôkaz o začatí exekučného konania, resp., že žalobcovi ako oprávnenému boli v súvislosti s vykonanou exekúciou poskytnuté finančné prostriedky v zmysle uplatneného nároku. Keďže v časti zamietajúcej v sume 35 003 Sk žalobca nepodal odvolanie, rozhodnutie v tejto časti je právoplatné, nie je predmetom odvolacieho konania, a preto odvolací súd vyjadrenie žalobcu k odvolaniu „v bode 5“ (čl. 322) považoval za bezpredmetné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 219 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 224 ods. 1 O.s.p. Úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v sume 13 861 Sk. Právnomu zástupcovi žalobcu patrí odmena za zastupovanie v konaní v zmysle vyhl. č. 655/2004 Z.z. (§ 10, § 16 ods. 3) – 2 úkony právnej pomoci á 4250 Sk, 1x paušálna náhrada r. 2008 – 190 Sk, 1x paušálna náhrada r. 2005 – 150 Sk, cestovná náhrada – 2808 Sk + DPH 19 % - 2213 Sk – spolu 13 861 Sk. Žalobca predložil osvedčenie, že je plátcom DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 23. apríla 2008

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: